

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2004-2005

---

3 JUIN 2005

Projet de loi portant assentiment au Deuxième Protocole relatif à la Convention de La Haye de 1954 pour la protection des biens culturels en cas de conflit armé, fait à La Haye le 26 mars 1999

CORRIGENDUM

En remplacement du point 3.5 de l'exposé des motifs.

3.5. Extension du champ d'application du Protocole aux conflits armés non internationaux (article 22)

30. L'article 22 est essentiel particulièrement en ce qui concerne le chapitre 4 du protocole. Il prévoit l'application du Protocole aux situations de conflit armé non international surgissant sur le territoire de l'une des Parties. L'article 22 définit de façon négative la notion de conflit armé non international. Il dispose que: «Le présent Protocole ne s'applique pas aux situations de tensions internes, de troubles intérieurs, comme les émeutes, les actes isolés et sporadiques de violence et autres actes analogues». La Belgique estime qu'il est important de donner à cette notion un contenu plus précis. Par conséquent, la Belgique formulera une déclaration lors de la ratification du Protocole selon laquelle: «Le gouvernement belge

---

Voir:

Documents du Sénat :

3-1225 - 2004/2005 :

N° 1 : Projet de loi.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2004-2005

---

3 JUNI 2005

Wetsontwerp houdende instemming met het Tweede Protocol inzake het Verdrag van 's-Gravenhage van 1954 inzake de bescherming van culturele goederen in geval van een gewapend conflict, gedaan te 's-Gravenhage op 26 maart 1999

CORRIGENDUM

Ter vervanging van punt 3.5 van de memorie van toelichting.

3.5. Uitbreiding van het toepassingsgebied van het Protocol tot gewapende conflicten die niet internationaal zijn (artikel 22)

30. Artikel 22 is van wezenlijk belang met betrekking tot hoofdstuk 4 van het Protocol, want het voorziet in de toepassing ervan op niet-internationale gewapende conflicten die zich voordoen op het grondgebied van een van de Verdragsluitende Partijen. Het artikel 22 bevat een negatieve definitie van gewapende conflicten die niet internationaal zijn. Daarin is het volgende gesteld: «Dit protocol is niet van toepassing op interne spanningen, binnenlandse onlusten zoals oproer, geïsoleerde en sporadische gewelddaden en andere soortgelijke daden». België is van oordeel dat aan dit begrip een meer nauwkeurige inhoud moet worden gegeven. Bijgevolg zal België op het tijdstip van de bekrachtiging van het

---

Zie:

Stukken van de Senaat :

3-1225 - 2004/2005 :

Nr. 1 : Wetsontwerp.

considère que l'expression « conflit armé non international » utilisée à l'article 22 vise tout conflit caractérisé par :

— des affrontements armés autres que des émeutes ou des actes isolés et sporadiques de violence,

— entre forces ou groupes armés possédant un minimum d'organisation,

— menant leurs opérations armées sur le territoire d'un même État,

— ne contrôlant pas nécessairement une partie de territoire ».

Afin de refléter les évolutions récentes de ce type de conflits et, par conséquent, d'améliorer la protection des victimes de ceux-ci, la définition contenue dans la déclaration interprétative va au-delà des définitions existantes dans d'autres instruments internationaux, tels que l'article 1er du deuxième Protocole additionnel aux Conventions de Genève du 10 août 1949 ou l'article 8 § 2 *f*) du Statut de Rome de la Cour pénale internationale. Les éléments contenus dans cette définition s'appliquent cumulativement.

Plus précisément, il n'est plus requis que les hostilités opposent de manière prolongée des groupes armés. La durée des hostilités n'est pas un critère décisif pour que la qualification de conflit armé soit retenue. La définition précise toutefois qu'un certain seuil d'intensité doit être franchi, seuil en deçà duquel se situent les émeutes ou actes isolés et sporadiques de violence armée.

Une autre amélioration de la définition concerne les belligérants. Il n'est plus exigé que les hostilités opposent les autorités du gouvernement de cet État et des groupes armés organisés ou des groupes armés organisés entre eux. Ceci permettra d'éviter de devoir démontrer l'organisation des groupes armés, ce qui est souvent délicat en cas de guérilla clandestine, pour que la qualification de conflit armé soit retenue. Les conflits opposant les autorités du gouvernement et des groupes armés ou des groupes armés entre eux pourront être qualifiés de conflit armé non internationaux dès que ces groupes sont caractérisés par un « minimum d'organisation ». Ce seuil d'organisation peut consister, par exemple, en la présence d'une autorité responsable. Ces groupes armés doivent également être animés d'une intention belligérante. Le texte de la déclaration précise que les parties au conflit ne doivent pas nécessairement contrôler une partie du territoire. Cette précision est, bien entendu, sans préjudice d'une situation de contrôle du territoire. Il en est de même pour ce qui concerne une éventuelle internationalisation du conflit. Les dispositions de la

Protocol de volgende verklaring formuleren: « De Belgische regering is van oordeel dat de uitdrukking « gewapende conflicten die niet internationaal zijn » die in artikel 22 is aangewend, elk conflict betreft dat wordt gekenmerkt door :

— gewapende conflicten die geen oproer, geïsoleerde en sporadische gewelddaden zijn,

— tussen gewapende machten of groepen die over een organisatie beschikken,

— die hun gewapende operaties op het grondgebied van een zelfde staat voeren,

— en niet noodzakelijkerwijs een deel van het grondgebied controleren ».

Teneinde rekening te houden met de recente ontwikkelingen van dit soort conflicten en bijgevolg de bescherming van de slachtoffers ervan te verbeteren, gaat de definitie omschreven in de toelichtende verklaring verder dan de bestaande definities in andere internationale instrumenten zoals artikel 1 van het tweede aanvullend protocol bij het Verdrag van Genève van 10 augustus 1949 of artikel 8, § 2, *f*) van het Statuut van Rome van het Internationaal Strafgerechtshof. De aspecten omschreven in die definitie, zijn cumulatief van toepassing.

Het is inzonderheid niet langer vereist dat gewapende groepen gedurende langere termijn tijdens vijandigheden tegenover mekaar staan. De duur van de vijandigheden is geen doorslaggevend criterium voor de omschrijving als gewapend conflict. De definitie preciseert evenwel dat een bepaalde graad van intensiteit moet zijn bereikt, waarbij een lagere graad wijst op oproer of geïsoleerde en sporadische gewapende gewelddaden.

Een andere verbetering van de definitie betreft de vijandige partijen. Het is niet langer vereist dat tijdens vijandigheden de autoriteiten van de regering van die Staat tegenover georganiseerde gewapende groepen staan of georganiseerde gewapende groepen onderling tegenover mekaar staan. Daardoor wordt voorkomen dat de organisatie van de gewapende groepen moet worden bewezen, hetgeen vaak delicaat is bij clandestiene guerrilla, om te kunnen spreken over een gewapend conflict. De conflicten waarin de autoriteiten van de regering tegenover gewapende groepen staan of gewapende groepen onderling tegenover mekaar staan, kunnen worden omschreven als gewapende conflicten die niet internationaal zijn zodra die groepen worden gekenmerkt door een « minimale interne organisatie ». Die minimale interne organisatie kan bijvoorbeeld bestaan in de aanwezigheid van een leidinggevende autoriteit. De gewapende groepen moeten eveneens een oorlogvoerend oogmerk nastreven. In de tekst van de verklaring is nader bepaald dat de partijen bij het conflict niet noodzakelijkerwijs een deel van het grondgebied moeten controleren. Die

déclaration de conflit armé non international sont sans préjudice d'une éventuelle internationalisation du conflit en raison de ses éléments d'extranéité tels que, par exemple, la présence d'étrangers dans une des forces ou d'opérations menées sur le territoire de deux États ».

nadere bepaling geldt vanzelfsprekend onverminderd het geval waarbij het grondgebied wordt gecontroleerd. Hetzelfde geldt voor een eventuele internationalisering van het conflict. De bepalingen van de verklaring betreffende een gewapend conflict gelden onverminderd een eventuele internationalisering van het conflict ingevolge aanknopingspunten met het buitenland, zoals de deelname van veemdelingen aan een van de strijdmachten of aan de operaties gevoerd op het grondgebied van twee staten ».